

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Бібліотека, влада, громада: алгоритм співпраці

Досвід роботи бібліотек
Золотоніської ЦБС

м. Черкаси
2018р.

УДК 027.021
Б 59

Підготувала:
Опрацювала:
Редактор:

Д.Г.Вовк
Т.В.Горда
В.К.Величко

Бібліотека, влада, громада: алгоритм співпраці: досвід роботи Золотоніської районної ЦБС/ Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкас. облдержадмін., Комун. закл.«Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради; уклад. Д.Г. Вовк, опрац. Т.В. Горда. – Черкаси: 2018 – 12 с.

У матеріалах висвітлюється досвід роботи бібліотек Золотоніщини у співпраці з владою та громадою, розкриває алгоритм взаємодії всіх структур, що сприяє створенню сприятливого мікроклімату суспільного життя громади.

Видання призначене для бібліотечних працівників.

УДК 027.021

*© Комунальний заклад «Обласна
універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»*

Бібліотеки Золотоніщини вносять свій посильний вклад у становлення громадянського суспільства. Залучаючи населення регіону до проведення заходів та акцій, вони сприяють підвищенню соціальної активності громадян, допомагають створювати особливий суспільний мікроклімат у громаді. Пріоритетне місце в діяльності бібліотек займає взаємодія з населенням, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями щодо надання інформаційних послуг.

Значну допомогу в питанні інформування надає Центр регіональної інформації, який діє на базі центральної районної бібліотеки. Тут акумулюються законодавчі матеріали, розпорядження, рішення органів влади з різноманітних питань, які містять фактографічну актуальну інформацію щодо життєдіяльності громадян. Документні матеріали та коментарі до них формуються в папки-досьє. Особливим попитом користуються такі теми: «Економіка», «Охорона здоров'я», «Соціальний захист малозабезпечених», «Майбутньому пенсіонеру», «Фонд соціального захисту повідомляє», «До уваги учасників АТО», «Пільги дітям війни».

У сільських бібліотеках створено інформаційні куточки для населення, в яких розміщено найактуальніші матеріали з питань законодавства, працевлаштування, соціального захисту, охорони здоров'я, та інші.

Сьогодні представники влади, переважно, з розумінням ставляться до бібліотечних проблем та відзначають роль бібліотек як посередника між громадою, органами державної влади та місцевого самоврядування.

Працівники сільських бібліотек обираються до депутатського корпусу місцевих органів влади та лобюють питання фінансового забезпечення з метою поліпшення матеріально-технічного стану бібліотек, придбання літератури, передплату періодичних видань, забезпечення закладів комп'ютерною та оргтехнікою.

Постійними партнерами центральної районної бібліотеки є відділи та служби райдержадміністрації, керівники та службовці

військової частини №1402, яка базується на території міста Золотоноші, підприємства, установи району, навчальні заклади. Також налагоджено тісні зв'язки з місцевими засобами масової інформації, зокрема районним газетним виданням «Вісник Золотоніщини», на шпальтах якого публікується постійна рубрика «Все про бібліотечні справи».

Значний резонанс мало засідання у форматі «круглого столу» – «Влада і громадськість», яке відбулося на базі центральної районної бібліотеки. У заході взяли участь представники виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій, актив району. Модератором зустрічі був голова райдержадміністрації Олександр Лісовий. Обговорені важливі та актуальні питання розвитку регіону, вирішувалися проблемні питання та ставилися завдання перед відповідальними керівними органами. Влада активно сприяє співпраці з громадськістю, відкрито інформує про свою діяльність. У цьому присутні мали можливість переконатися, ознайомившись з матеріалами інформаційного стенду «Влада для громади», який постійно функціонує в бібліотеці.

Метою економічного партнерства бібліотек є інформаційна підтримка місцевого бізнесу та залучення позабюджетних коштів на розвиток бібліотечних ресурсів. Така співпраця здійснюється з ТОВ «Гранекс-Черкаси», ПП «Фрау Марта», товариствами «Нива», «Золоті сади», Золотоніським маслоробним комбінатом.

Плідна співпраця приносить певні результати для бібліотек щодо поліпшення їх розвитку.

На проведення ремонтних робіт приміщень бібліотек використано протягом 2017 року 799,7 тис. грн., на придбання основних засобів – 112, 6 тис. грн. Благодійна та спонсорська допомога склала – 12,8 тис. грн.

Проведено поточні ремонтні роботи в приміщеннях центральної районної та районної бібліотеки для дітей. У восьми сільських бібліотеках відремонтовано перекриття даху, систему опалення, замінено вікна на склопакети. Для ряду закладів придбано нові сучасні меблі та інше бібліотечне обладнання.

Найкращі відносини бібліотек склалися з керівниками Богданівської, Софіївської, Подільської сільських рад, які очолюють молоді, амбітні, ділові сільські голови. Вони дбають про престиж свого села та розвиток бібліотек для повноцінного задоволення потреб громади.

З місцевого бюджету сільських рад на придбання літератури виділено більше 75 тис. грн., в результаті цього фонди бібліотек поповнилися на 1188 примірників.

Сьогодні діяльність бібліотек багатofункціональна та різнопланова. Мета і мотиви відвідування бібліотеки найрізноманітніші: від бажання відпочити, розважитись до необхідності терміново знайти інформацію, важливу для вирішення учбових, виробничих, державних проблем або для особистих цілей. В таких умовах особливо важливими стають партнерські зв'язки з різними громадськими організаціями.

Бібліотеки району здійснюють активний пошук партнерів, спроможних сприяти розвитку, удосконаленню форм і методів роботи, спрямованих на найбільш повне та якісне задоволення потреб населення в інформації, поповнення фінансових і матеріальних ресурсів.

Центральна районна бібліотека співпрацює з рядом громадських організацій, позиціонуючи себе як центр місцевої громади. Форми співробітництва різноманітні: спільні заходи, надання приміщення, інформаційне забезпечення соціокультурної діяльності, яка проводиться в бібліотеці та за її межами.

Налагоджені тісні зв'язки з громадською організацією «Діти Чорнобиля» та міськрайонною спілкою «Чорнобиль», організацією ветеранів Афганістану, громадською організацією «Майдан».

Плідна спільна діяльність пов'язує районну бібліотеку з молодіжною громадською організацією – «Центр розвитку молоді». Спільно з Центром проведено значну кількість заходів, один з них – акція-квест «Мій край – Златокрай». Популярними серед молоді стали засідання англomовного дискусійного клубу для дітей та молоді із залученням волонтерів Корпусу миру США.

Бібліотеки Золотоніщини прагнуть розширити свої можливості, що сприяють розвитку громадського середовища, тому їх зусилля виходять за межі району.

На базі Золотоніської центральної районної бібліотеки відбувся тренінг з проведення майстер-класу "Об'єднаймося заради миру", який проведено у рамках проекту "Зміцнення міжрегіональної комунікації та співпраці", що реалізується Спілкою Української Молоді в Україні за підтримки Національного Фонду Підтримки Демократії (NED).

Учасниками заходу були працівники освіти району, бібліотекарі ЦРБ і 5 гостей з міста Мелітополя на чолі з координаторкою міні-проекту "Об'єднаймося заради миру" у Запорізькій області Оленою Квасковою. Учасники обговорювали значення національно-патріотичного виховання, волонтерства, взаємодії школи, учнів, батьків, громади, бібліотеки у вирішенні важливих питань сучасності. Працюючи у групі, учасники проявляли творчість, ерудицію, винахідливість зображуючи емблему волонтерів, виконуючи вправи "Мандрівка на яхті"; активно працювали під час планування соціальних ініціатив, які можна реалізувати на базі своїх шкіл, бібліотек. Особливо цікавим був майстер-клас з виготовлення патріотичних сувенірів. ЦРБ здійснювала інформаційну підтримку тренінгу через книжкові виставки. Учасники тренінгу отримали сертифікати .

У рамках Всеукраїнського проекту "Консолідація та зміцнення громадянського суспільства Північної, Південної, Східної та Західної України» відбувся тренінг «Активні методи роботи з дітьми та молоддю», організатором якого була тренер Москаленко Тетяна Миколаївна з с. Богуславець Золотоніського району. Участь у тренінгу взяли працівники освіти та бібліотекарі Золотоніської ЦРБ.

До золотонісців завітали з різних куточків України: голова Спілки Української Молоді в Україні Лавріненко Неля Петрівна з м. Чернігів, тренери Тюріна Олена Василівна та Наумук Олена Анатоліївна з міста Дніпро та Мелітополь, які допомагали присутнім знаходити цікаві і креативні підходи в роботі з дітьми і молоддю. Присутніх зацікавили індивідуальні та групові завдан-

ня тренінгу, під час яких обговорювали проблеми виховання дітей та ставлення батьків до навчання. До кінця заходу всі присутні стали одним згуртованим колективом, який об'єднало бажання працювати продуктивно, цікаво, креативно.

Склалися добрі стосунки у співпраці районної бібліотеки та місцевого Українського товариства глухих (УТОГ). Систематично відвідуючи заклад, бібліотечні працівники готують різні масові заходи, зокрема, присвячені видатним людям краю.

З нагоди 85-річчя утворення цього товариства проведено краєзнавчий калейдоскоп «Видатні люди, чий імена пов'язані із Золотоніщиною»; мистецьку годину «Лицар комедії із нашого міста», яка присвячена відомому драматургу, сценаристу художніх та анімаційних фільмів, співавторові текстів пісень до них – Якову Ароновичу Костюковському; краєзнавча година, під час якої представлено видатного земляка О.М.Баха - «Вчений. Академік. Біохімік».

З метою підвищення рівня правової освіти громадян центральна районна бібліотека налагодила співпрацю з Золотоніським місцевим Центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги. В рамках інформаційного партнерства підписано Меморандум про співпрацю між Центром та центральною районною бібліотекою. На базі бібліотеки створено дистанційний пункт доступу громадян до безоплатної правової допомоги. Кожної середи в бібліотеці з 9.00 до 10.00 години проводиться он-лайн спілкування, під час якого громадяни мають можливість отримати безкоштовно консультацію фахівців центру з надання безоплатної вторинної допомоги.

У ЦРБ започатковано нову форму обслуговування віддаленого користувача – це надання юридичних послуг представниками Центру через систему skype-спілкування мешканцям сільських громад району. Такі консультації вже проведено спеціалістом Жалобною Т.М. для жителів населених пунктів Благодатного, Каврай-І та Новодмитрівки.

Постійними партнерами бібліотеки залишаються освітні заклади. Бібліотека надає їм необхідну інформаційну підтримку у навчальному процесі.

Організовано заходи для старшокласників з правової тематики. Важливе пізнавальне значення мав правовий колаж «Право і молодь». Питання навчання, вибору професії, працевлаштування юнаки і дівчата закріпили у командній грі.

Для шкільних бібліотекарів проведено інноваційний захід - **мейкерспейс** (можливість навчати та навчатися) «Креативність. Інновації. Досвід».

Працівниками відділу комплектування та обробки надається практична допомога щодо шифрування методичних матеріалів, які готують працівники освіти, та літературних видань письменників регіону.

Задля сприяння реалізації творчих здібностей особистості, задоволення духовних потреб, самоосвіти районна бібліотека щорічно збирає у своїх стінах талановитих, літературно обдарованих юнаків і дівчат із сільських ЗОШ в рамках «Поетичного жовтня». Разом з педагогами району проводяться засідання літературної студії «Слово». На базі центральної районної бібліотеки організовуються конкурси читців поезії Т.Г.Шевченка, творчі лабораторії та зустрічі з письменниками.

Тісною є співпраця з колективом педагогів коледжу ветеринарної медицини. Створена літературно-мистецька студія «Гармонія», яка об'єднує талановиту студентську молодь та викладачів.

Вже стало доброю традицією запрошувати письменників на гостину до бібліотек. Ось уже декілька років поспіль гостями Золотоніської ЦРБ є літератори Черкаської обласної спілки письменників. Такими стали зустрічі з поетом, композитором В. Даником «У пісні і серці рідний край», землячкою, поетесою, лауреатом премії ім. В.Симоненка – Оленою Желєзняк. З нею відбулася зустріч під назвою «У пошуках ключів до світу».

На початку 2018 року в центральній районній бібліотеці відбулася авторська зустріч «Миттєвості лету життя» з землячкою Старокожко Ларисою Павлівною. Письменниця видала 9 книг, поповнивши літературну скарбницю. Більше 200 примірників своїх нових видань вона подарувала бібліотекам ЦБС.

При бібліотеці створено творчу лабораторію «Вони знайшли себе у слові», на засіданнях якої члени районної літературно-творчої студії «Слово» та їх наставники зустрілися із земляком, який народився в мальовничому селі Дрaбівці – Михайлом Григоровичем Василенком.

Цікавими були презентації книг місцевих авторів І. Нерівного «Даруй нам, Боже, мир на всі часи» та Володимира Побиванця «У пошуках духу чистоти і незайманості».

У рамках PR-акції «Бібліотека на колесах», яку практикують проводити працівники центральної районної бібліотеки в сільських бібліотеках, відбулась зустріч школярів Софіївського НВК із журналістом, поетом О.А.Кирком.

Не залишились поза увагою бібліотек слухачі Золотоніської технічної школи, навчання в якій проходять мешканці з різних куточків України. Для цієї категорії користувачів надаються різноманітні сучасні інформаційні послуги.

Соціальне партнерство базується на традиційній взаємодії бібліотеки з іншими установами і закладами з метою проведення спільних заходів. Новим партнером ЦРБ стала військова частина №1402, яка передислокувалася з Донецька. Долучившись до Всеукраїнської акції «Бібліотека українського воїна», районна бібліотека збрала і передала книги, які започаткували створення бібліотеки військової частини, та продовжує поповнювати фонд вже існуючої бібліотеки. А першим спільним масовим заходом став «Бібліотечний десант у військову частину», до якого ввійшли презентації книг, книжкові виставки та їх огляди, клоуз-тестування, бібліомікс та інше.

На сьогодні особливого соціального звучання набула функція, пов'язана з відродженням бібліотечного краєзнавства. Працівники бібліотек спрямовують зусилля закладів на становлення їх як авторитетних центрів інформації серед мешканців громади. Окрім популяризації літератури з краєзнавства, вони є центрами відродження національно-духовних традицій, звичаїв українського народу. Бібліотеки – активні організатори та учасники новорічно-різдвяних, великодніх, зелених свят, свята Івана Купала. Коробівська та Гельмязівська СБФ налагодили творчі

зв'язки з місцевими музеями історії села, де проводять спільні заходи. За підтримки місцевої влади завідувачка Кропивнянської СБФ стала ініціатором створення музею історії села. Нині село Кропивна має музей із сучасними вітринами, стендами, а бібліотекар проводить цікаві та змістовні екскурсії для відвідувачів, популяризуючи літературу з питань історії, краєзнавства, етнографії.

Робота з громадою та організація її дозвілля – один із пріоритетних напрямів діяльності бібліотек. Ефективними формами згуртування мешканців громади є клуби та об'єднання за інтересами, яких налічується в районі понад 30. Вони створені на базі бібліотек задля спілкування людей, що мають єдину мету та спільні інтереси. Активно працюють клуби «Писаночка» і «Розрада» при Коробівській СБФ, «Клуб активних пенсіонерів» при Каврайській-І СБФ. При Гельмязівській СБФ діє клуб «Прометей», членами якого є тільки чоловіки поважного віку. В Новодмитрівській СБФ діє клуб земляцтва «Дніпрова чайка», який об'єднує переселенців із сіл затоплених Кременчуцьким водосховищем. Клуб єднає не тільки місцевих жителів, його членами є також мешканці з близького та далекого зарубіжжя.

Бібліотеки району набули нових можливостей у процесі запровадження сучасних інформаційних технологій та використання інноваційних методів роботи.

За підтримки органів місцевого самоврядування для закладів району придбано 21 одиницю комп'ютерної техніки, з яких 16 – для сільських бібліотек. 10 бібліотек мають доступ до Інтернет-мережі та надають відвідувачам сучасні послуги.

Серед жителів населених пунктів проведено інформаційну акцію «Інтернет – імперія інформації», під час якої серед населення розповсюджено рекламно-інформаційну продукцію щодо можливостей використання комп'ютерної техніки, а також проведено бесіди «Інтернет-можливості нашої бібліотеки», «Інтернет-ресурси для вас» та інше.

У центральній районній та районній бібліотеці для дітей працюють власні веб-сайти, які систематично оновлюються, містять рекламні матеріали, інформацію для користувачів щодо

нових надходжень літератури, періодики, заходів соціокультурної спрямованості.

Відвідувачі мають можливість отримувати Інтернет-послуги, переглянути віртуальні подорожі, Інтернет-екскурсії, Інтернет-презентації, віртуальні круїзи, уїкенди, тощо.

Постійно дбаючи про більш комфортне обслуговування користувачів, у районній та сільських бібліотеках набуло поширення обладнання тематичних зон, зокрема: «Інформаційна зона», «Зона сімейного читання», «Куточок молоді родини», «Зона тихого читання», «Зона хенд-мейд», «Зона молодих мам», «Зона релаксу», інші.

Використовуючи та розширюючи весь спектр бібліотечно-інформаційних послуг, заклади формують позитивний інформаційний образ, що змінює традиційне їх сприйняття серед громади.

Зростання іміджу серед громади та партнерів підтверджує, що бібліотеки є важливою складовою суспільних інституцій, потреба у спілкуванні, соціокультурній діяльності не втратила своєї актуальності, а набула якісно нового рівня. Розвиток взаємозв'язків та надання пріоритетного значення алгоритму співпраці, сприяє бібліотечним закладам бути найважливішою ланкою у відносинах між владними структурами та громадою регіону.

Методичне видання

Бібліотека, влада, громада: алгоритм співпраці

Досвід роботи бібліотек Золотоніської ЦБС

Підготувала

Вовк Діна Григорівна

Опрацювала

Горда Тамара Василівна

Відповідальна за випуск Л.П. Капкаєва

Редагування, комп'ютерне опрацювання Т.В. Горда

Формат 60× 84/16

Видавець і виготовлювач

Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені
Тараса Шевченка»,

вул. Б-Вишневецького, 8, Черкаси, 18001

Підписано до друку 18.10.2018 тир.35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка